

Synpunkter från Närlunda vägförening på Översiktsplan Ekerö kommun till år 2030.

Kommunen anser sig i Översiktsplanen vara en "utpräglad landsortskommun". Det kan väl stämma i så motto att det finns stora områden som är präglade av en agrar markanvändning eller är rena naturområden. Men de flesta invånare bor inte där, utan i tätorterna kring Ekerö centrum och Stenhamra. Dessa områden kan mer korrekt kallas "utpräglad villaförort". Ingenstans i Översiktsplanen nämns dock det ordet.

Identiteten som landsortskommun kanske hänger ihop med den isolering som präglar platsen. Den enda vägen ut hit passerar 10 minuter av svensk kungahistoria och ett jordbrukslandskap som inte vittnar om någon storstadspuls. Som Översiktsplanen skriver kommer dock allt detta att förändras i och med Förbifart Stockholm. Trycket på Ekerö, som redan i dag är högt, kommer förmodligen att öka markant när kommunikationerna förändras. Svaret på den förändringen heter i Översiktsplanen "vår vision av småstad". Den småstaden skisseras dock mycket vagt och med en defensiv ambivalens. Detta trots att man säger att ca 400 bostäder per år kommer att byggas. Man kan jämföra med Huddinge kommun, som också nyligen presenterat en ny ÖP som planerar för 600 bostäder per år. Det är en större kommun, men utbyggnadstakten skiljer inte så mycket. Där målar översiktsplanen en betydligt tydligare bild med utstakade ambitioner. Hur kommer det här sig?

Ett av problemen är huvudmannaskapet i kommunen. Det tas upp vid ett par tillfällen. Man noterar att det i Plan och Bygglagen förordas att kommunen ska ta ansvar för vägnät och allmän platsmark inom planlagda områden. Finns särskilda skäl kan undantag göras så att huvudmannaskapet är enskilt, dvs att de boende själva ska sköta detta. Ekerö kommun avser att fortsätta med enskilt huvudmannaskap konstaterar översiktsplanen. Detta görs utan att någon som helst analys eller motivering ges. Endast ett konstaterande. Detta är svagt.

Man förleds att tro att driften av de offentliga ytorna endast handlar om snöröjning och gräsklippning, när det egentligen handlar om ett bredare ansvarstagande för det som är gemensamt och allmänt. Det är något som borde intressera kommunens politiker. Kommunens tjänstemän borde få möjlighet att engagera sig i den större helhetsbilden. Genom att förvalta lär man känna, ges möjlighet att utveckla och kunna sätta bredare mål för platsen.

Tätorten i Ekerö har vuxit fram framförallt genom att olika villa och radhusområden byggts ut från 60 och 70-talen som i Närlunda, samt genom att sommarstugeområden permanentats som i Lundhagen. Det har gjort att de offentliga ytorna antingen varit mindre allmänningar med mindre lekplatser inom områdena eller illa utnyttjade mellanrum mellan dessa. Det är svårt att idag hitta högkvalitativa offentliga rum i kommunen, varesig för barn, ungdomar eller vuxna. Det finns platser som har höga naturvärden, men sambanden med dessa och bebyggelsen är outvecklad. Det finns förutsättningar för ett gång och cykelvägnät som kunde komplettera de rörelser som idag ofta sker i blandtrafik, men de enda som nyttjar dessa möjligheter är rådjur eller möjligen hundägare. Allt detta är olika tecken på ett bristande engagemang från kommunens sida.

Ekosystemtjänster nämns i förbigående i Översiktsplanen. Det handlar om hur de resurser och förutsättningar som naturen ger kan utnyttjas och tas i anspråk? Det finns flera begrepp som ligger i

tiden som nämns på ett överslätande sätt utan att det exemplifieras hur det kan ta sig uttryck i den planeringssituation som kommunen just nu befinner sig i.

Närlunda Vägförening önskar att Ekerö kommun fördjupar sitt arbete och visar på ett tydligare sätt hur kommunen vill utveckla tätorten vid de förtätningar som nu sker. Det skulle kunna ske med fördjupade översiktsplaner för Ekerö centralort och Stenhamra tätort. Hur ska det offentliga rummet utvecklas? Hur ska kvalitativa ytor för barn och ungdomar tillskapas? Hur ska Ekerövägen utvecklas? Översiktsplanen talar om stadsgata, men hur fungerar det med stora trafikflöden?

Huvudmannaskapet är den andra frågan. Kommunen måste kunna motivera sig. Visa att detta verkligen är det bästa för vår kommande småstad.

Plan- och bygglag (2010:900) 4 kap 7, 33 §§

7 § Kommunen ska vara huvudman för allmänna platser. Kommunen får dock, om det finns särskilda skäl för det, i detaljplanen bestämma att huvudmannaskapet i stället ska vara enskilt för en eller flera allmänna platser. *Lag (2014:900)*

33 § Planbeskrivningen ska innehålla en redovisning av

1. planeringsförutsättningarna,
2. planens syfte,
3. hur planen är avsedd att genomföras,
4. de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser, och
5. om planen avviker från översiktsplanen, på vilket sätt den i så fall gör det och skälen för avvikelsen.

Planbeskrivningen ska innehålla det illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen.

Av redovisningen enligt första stycket 3 ska framgå de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt samt vilka konsekvenser dessa åtgärder får för fastighetsägarna och andra berörda.

Vidare ska det framgå om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar, dessa avtals huvudsakliga innehåll och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal. *Lag (2015:668)*

Om kommunen bestämmer att huvudmannaskapet för de allmänna platserna ska vara enskilt ska detta anges med en planbestämmelse. Det krävs särskilda skäl för en sådan bestämmelse och skälen ska anges i planbeskrivningen. Det ska tydligt framgå vilka avvägningar som gjorts samt vad huvudmannaskapet innebär för dem som blir berörda.

Styrelsen för Närlunda vägförening genom

Thomas Sjökvist